

Møteinnkalling

Utvalg: Stabbursdalen nasjonalparkstyre/ Rávttošvuomi
álbmotmeahccestivra/ Rautusvuoman kansalistarhaan johtokunta

Møtested: Svanhovd 23, 9925 Svanvik

Dato: 20.08.2025

Tidspunkt: 17:00 -19:30

Ved eventuelt forfall er representantene selv ansvarlige for å gi vararepresentanten beskjed om å delta på møtet. Alle møtepapirer vil bli sendt ut på e-post og lagt ut på Stabbursdalen nasjonalparkstyrets nettside: <http://nasjonalparkstyre.no/Stabbursdalen/>

Nasjonalparkforvalter er tilgjengelig på telefon 78 95 03 77 / 409 12 470 eller e-post stabbursdalen@statsforvalteren.no.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre deltar på åpning av natursti i Stabbursdalen landskapsvernområde, fra parkering til enden av Lompolaveien til Rørkulphytta. Fra 17.00-19.00

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 46/2025	Registrering av deltakere, beslutningsdyktighet		
ST 47/2025	Godkjenning av innkalling og saksliste		
ST 48/2025	Valg av underskrivere		
ST 49/2025	Orienteringer		
ST 50/2025	Vedtak om retting og fjerning av båtvrak og eierløse båter		2022/4094-18

ST 49/2025 Orientering

- Det orienteres om sak 2024/8099-7 – sak u.off.
- Det orienters om brev fra Sametinget, sak 2025/7445 – ang. konsultasjonsrett for representative samiske interesser for beslutninger fra verneområdestyrer
- Det orienters om brev fra Sametinget, sak 2019/10990 – dokumentene 13-16 – angående utvidet vern og forvaltningsplan.
- Det orienters om brev fra Miljødirektoratet: «Veiledning om skjøtsel og fjerning av merking av stier» - sak 2025/8409-1
- Orientering om båtvrakprosjektet
- Orientering om kloppleggingsprosjektet
- Orientering om Regjeringens innvilgelse av konsesjon til 420 kV kraftlinje fra Skaidi til Lebesby

Orientering om vedtak fattet på delegert myndighet:

Vedtak fattet 27. juni 2025:

Vedtak i sak 2025/7023

Med hjemmel i verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark § 3 punkt 6.3 gis jaktlaget til Nils Roger Nilsen tillatelse til uthenting av felt elg med ATV. Tillatelsen gjelder i jaktfelt nr. 21 – Stabbursdalen sør, i Porsanger kommune.

Tillatelsen er gyldig f.o.m. 25. september t.o.m. 2. november 2025.

Følgende vilkår er satt for uttransport av felt elg:

- Det gis kun tillatelse for å benytte én – 1 – ATV for uttransport. Henger er tillatt.
- Tillatelsen gjelder for én – 1 – tur pr. felte elg.
- All kjøring må foregå på godkjent trasé for uttransport av felt elg merket av på vedlagte kart.
- Det er ikke tillatt å benytte motorisert kjøretøy for å transportere felt elg fra fellingssted til kjøretrasé i nasjonalparken.
- Kjørebok skal fylles ut med penn eller tusj ved hver kjøring og sendes inn til nasjonalparkforvalter etter endt jakt sesong (se vedlegg).
- All ferdsel skal skje hensynsfullt, og begrenses til et minimum. Dyre- og fuglelivet, herunder reinsdyr, skal ikke forstyrres unødig.
- For hver utkjøring skal lokalt SNO kontaktes (Emil Halvorsrud, tlf: 48 23 60 37). Oppnås ikke kontakt skal det sendes tekstmelding eller legges inn beskjed på mobilsvaer om at felt elg blir fraktet ut med kjøretøy.
- For hver utkjøring skal det etableres kontakt med Láhtin siida v/ Mette Anti Gaup, tlf. 95280369 (sørlige trasé). Den aktuelle siidaen skal da ha beskjed om hvor felt elg skal hentes ut og hvilken trase som benyttes. Det legges opp til at begge parter i samråd avtaler om hvordan dette løses seg praktisk.
- Denne tillatelsen må medbringes i felt under kjøring i tilfelle kontroll.

Søker er selv ansvarlig for å undersøke og påse at de har innhentet alle nødvendige tillatelser før kjøring.

Vedtak fattet 30. juni 2025:

Vedtak i sak 2025/7203

Med hjemmel i verneforskrift for Stabbursdalen nasjonalpark § 3 punkt 6.3 fjerde ledd gis Skáíddeduottar siida tillatelse til frakt av gjerdematerialer med helikopter i sammenheng med tamreindrift og vedlikehold av sperregjerdet. Flyvingen skal foregå innenfor Skáíddeduottar siida sitt sommerbeiteområde i Stabbursdalen nasjonalpark. Det innvilges fem (5) flyvninger inkludert landing med helikopter for frakt av materialer.

Vilkår for tillatelsen:

- Tillatelsen gjelder innenfor perioden 01.07 til 31.07 2025.
- Flyvningen gjelder fra starten av nasjonalparkvernegrense til avlastningspunkt 35 W 409234 7781517.
- Det skal velges korteste og mest hensiktsmessige flyrute inn og ut av nasjonalparken.
- Lavtflyvning under 300 m mellom laste- og avlastningspunkt (mellomflyvningen) skal unngås så langt det lar seg gjøre. Dette for å unngå unødige forstyrrelser i verneområdet.
- Unødvendig forstyrrelse av fugle- og dyreliv og andre brukere av området skal unngås.
- Alle restmaterialer og søppel skal fraktes ut etter at vedlikeholdet er ferdigstilt.
- Lokalt SNO kontaktes før hver flyvning (Emil Halvorsrud, tlf.: 48236037). Oppnås det ikke kontakt skal det sendes tekstmelding dagen det skal flys.
- Denne tillatelse må medbringes i felt og fremvises ved kontroll.
- Denne tillatelse kan trekkes tilbake dersom hensyn til verneverdier tilsier dette.

Forholdet til annet lovverk

I tillegg til tillatelsen / dispensasjonen fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre kan det i noen tilfeller være nødvendig å innhente tillatelse fra andre myndigheter og/eller tillatelse fra grunneier. Søker må selv påse at alle nødvendige tillatelser er innhentet til selve tiltaket og bruk av helikopter før flyvning.

Orientering om vedtak fattet av nasjonalparkstyret gjennom e-postvedtak:

Vedtak fattet 9. juli 2025:

Vedtak i ST 47/2025

- 1) Stabbursdalen nasjonalparkstyre gir Stabbursdalen Grunneierforening v/Ulf Stødle dispensasjon til å sette opp informasjonsskilt for å orientere om pågående prosjektet om gjeddefiske i Lompolaområdet og omegn innenfor Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområde. Det tillates å sette opp informasjonsskilt/plakater på to (2)

lokaliteter i Stabbursdalen landskapsvernområde. Dette hjemles i naturmangfoldloven § 48 første ledd.

Vilkår til dispensasjonen:

- Skilt/informasjonsplakat kan settes opp på parkeringen til Lompolaveien og ved Dilljohkabrua. Det forutsettes dialog med forvaltningen om eksakt plassering av skilt/plakat på parkeringen.
- Ved bruk av skilt skal den bestå av gjerdestolpe med plakat som maksimalt er A3 i størrelse.
- Ved bruk av kun plakater, kan de stiftes fast i vegger eller andre plasser hvor det er hensiktsmessig.
- Innholdet på plakaten skal være i samsvar med prosjektet og gjeldende tillatelser. Informasjonsplakaten innhold som foreligger søknaden er derfor godkjent.
- Plakaten kan utformes/lages på flere språk får å nå flere brukere/besøkende. Dette vil kunne utgjøre flere plakater innenfor samme lokalitet/infopunkt.
- Dispensasjonen gjelder til prosjektet avsluttes som helhet. Informasjonsskiltene/plakatene skal da tas bort av Stabbursdalen Grunneierforening innen kort tid.

- 2) I Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområde er Finnmarkseiendommen den største grunneier, men det finnes flere private grunner i Lompolaområdet. I det området hvor plakat ønskes å settes opp skal den aktuelle grunneier gi en tillatelse til dette. Dette hensynet må Stabbursdalen Grunneierforening selv sørge for å ivareta.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/4094-18

Saksbehandler: Karoline Salmila

Dato: 15.08.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/ Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/ Rautusvuoman kanalarhaan johtokunta	ST 50/2025	20.08.2025

Forvalters innstilling

Vedtak om pålegg om fjerning av båter i dårlig tilstand og båtvrak, samt tiltak med fjerning av eierløse båter

Med hjemmel i verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark §§ 3 punkt 1.1, 7.1 og 7.2 og Stabbursdalen landskapsvernområde §§ 3 punkt 1.1 og 5, pålegger Stabbursdalen nasjonalparkstyre at båteiere som har båtvrak eller båter med dårlig tilstand å fjerne de ut av Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområde. Vedtaket om pålegg om retting og fjerning gjøres med hjemmel i naturmangfoldloven § 69 første ledd.

Eiere av båtvrak eller båt med dårlig tilstand kan benytte seg av tilbudet med å få disse fjernet gratis gjennom Båtvrakprosjektet, eller selv utføre tiltaket med å fjerne båtvraket/båt i dårlig tilstand på egen regning. Samtlige aktuelle båteiere av båtvrak/båt i dårlig tilstand må ta kontakt og ha dialog med verneforvaltningen. Båteiere skal rapportere til nasjonalparkstyret når tiltaket er utført.

Fristen for å ta kontakt med forvaltningen eller varsle om eierskap av båt/båt i dårlig tilstand/båtvrak settes til den 17. november 2025. Etter denne dato vil båter som ikke har kjent eier anses som eierløse.

Fra 18. november 2025 påbegynner Stabbursdalen nasjonalparkstyre tiltakene med å gjennomføre fjerning av eierløse båter, båter i dårlig tilstand og båtvrak, uten flere varsler. Vedtaket gjøres med hjemmel i naturmangfoldloven § 71.

Om en eier får et pålegg om retting og velger å gjennomføre tiltaket med å få fjernet sitt båtvrak/båt i dårlig tilstand selv, settes fristen for å få dette utført til 31. juli 2026.

De fysiske tiltakene for å få utført fjerningen av båtvrak/båt i dårlig tilstand/eierløse båter utføres av Stabbursdalen grunneierforening på vegne av Stabbursdalen nasjonalparkstyre.

Kjente eiere av båter i dårlig tilstand/båtvrak vil motta vedtaksbrev i tillegg til fysisk lapp klistret på båtvrak/båt med dårlig tilstand. Det vil gjøres tiltak med å finne ukjente eiere av båter/båter i dårlig tilstand/båtvrak gjennom at det klistres fysisk fast i de aktuelle båter/båtvrak, samt orienteringer gjennom sosiale medier, avisa og nettsider.

Saksopplysninger

Det henvises til arkivsak 2022/4094-8 om forhåndsvarsel om fjerning av båtvrak, ødelagte båter eller eierløse båter i Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområde, fattet 17. juni 2025.

I et orienteringsskriv som ble sendt ut den 4. og 11. juli 2025 til grunn- og hytteeiere langs Stabburselva, innenfor vernegrensene til Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområdet, ble følgende beskrevet om prosjektet (arkivsak 2022/4094 1 og 9 – samme innhold i orienteringsbrevene):

Handelens Miljøfond har som mål å rydde Norge for båtvrak og fjerne plastforurensning i naturen, og i Stabbursdalen har vi gledet oss til å få være del av et slikt tiltak! Har du en båt du ikke bruker lenger eller som er ødelagt? Alt du trenger å gjøre er å varsle oss at du vil ha båten fjernet – det er gratis!

I Stabbursdalen har vi nå startet opp et prosjekt for å få ryddet bort båter som bidrar til forurensning og forsøpling, eller som blir ansett som eierløse. Dette utføres helt uten kostnader for båtneier.

Dette prosjektet er et samarbeid mellom Handelens Miljøfond, Norscan Partners as, Finnmarkseiendommen, Stabbursdalen grunneierforening, Stabbursdalen nasjonalparkstyre. Porsanger kommune, som forurensningsmyndighet etter forurensningsloven, viser oss støtte til prosjektet.

Gå inn på www.batvrak.no for å lese enda mer om prosjektene som har blitt utført rundt om i landet.

Er det behov for et slikt tiltak i Stabbursdalen?

I 2021 registrert Statens naturoppsyn ikke mindre enn 124 båter langs Stabburselva og Dilljåvri i Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområde.

Båter som bare ligger i terrenget uten å være i aktiv bruk brytes gradvis ned og blir til slutt skadde og ødelagte. Solsteik, flom, dårlig vær og vind er med på å bryte ned båter raskt. Båtene som bare ligger ender til slutt opp som et forurensningsproblem, da det lekker mikroplast og andre forurensende kjemikaler fra henlagte båter ut i naturmiljøet. Dette gjelder både plast- og trebåter. I tillegg utgjør hver henlagte båt som bare ligger et marktrykk, hvor alt planteliv under hver enkelte båt visner og dør. Omfanget av båter bør derfor reduseres for

å motarbeide denne negative påvirkningen båtene har på verneområdene i Stabbursdalen i dag. Båtvrak er klassifisert som forurensing etter forurensingsloven.

Slike prosjekter har blitt utført andre steder i landet, men det har også vært et slikt prosjekt i Finnmark ved Iešjávri og Mollešjohka. For flere detaljer om hva som inngår i et båtvrakprosjekt, se nettsiden www.batvrak.no.

Hvem er partene?

Finnmarkseiendommen fikk henvendelse fra Handelens Miljøfond og Norscan Partners, hvor forespørselen med muligheten til et båtvrakprosjekt ble oversendt til Stabbursdalen nasjonalpark (se vedlagte brev).

Handelens Miljøfond bidrar med finansiering av tiltaket, mens Norscan Partners har ansvaret med å følge opp prosjektet slik at alt går etter intensjonen.

Stabbursdalen grunneierforening er valgt ut som samarbeidspart og engasjert inn i dette prosjektet, da det er den største foreningen i området, med svært god lokalkunnskap og felles interesse av å få ryddet bort unødige båter og vrak. Stabbursdalen grunneierforening har derfor inngått en avtale med Norscan Partners slik at Stabbursdalen Grunneierforening tar på seg det praktiske med å kartlegge og få fjernet alle båtvrak, båter i dårlig tilstand og eierløse båter.

Denne jobben skjer i samarbeid med Stabbursdalen nasjonalparkstyre, som er forvaltningsmyndighet og skal ivareta verneområdene etter verneforskriften. Vedtak om forhåndsvarsel, og deretter et vedtak om eventuell fjerning av båter fattes derfor etter verneforskriften av nasjonalparkstyret (se vedlegg om forhåndsvarsel).

Statens naturoppsyn vil bidra ved behov i felt, på bestilling. Porsanger kommune er orientert om prosjektet og stiller seg positiv til tiltaket.

Planen for tiltaket Stabbursdalen

Dette prosjektet er planlagt at skal gå over et par år i Stabbursdalen. Målet er å få ryddet bort båtvrak/eierløse båter allerede ved første vintersesong i 2026, og påfølgende vintersesong 2027. Annonsering og orientering av prosjektet startet allerede desember 2024, gjennom publisering i lokalaviser og sosiale medier.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre fattet vedtak 17. juni 2024 om et forhåndsvarsel om at man gjennom dette prosjektet vil iverksette fjerning av båtvrak, båter i dårlig forfatning og båter som blir vurdert til å være eierløse. Det settes i disse dager ut lapper tilknyttet hver enkelt båt man finner langs Stabburselva og Dilljávri.

Proessen skjer i to runder: Forhåndsvarsel og deretter vedtak om fjerning.

Runde 1 - Forhåndsvarsel:

I første omgang vil alle båteiere få varselbrev, dette settes på samtlige båter i Stabbursdalen. Et forvarsel sendes også ut for å orientere om prosjektet og at forvaltningen ønsker kontakt med eier (se vedlegg). Dette vil gjøre det lettere for eiere å ta kontakt med forvaltningen og

forvaltningen lettere kan avdekke eierløse båter. Stabbursdalen nasjonalparkstyre fattet dette vedtak den 17. juni 2025.

Runde 2 - Vedtak om fjerning:

Noen båteiere vil kunne motta et vedtak med krav om fjerning av båt/båtvrak. Det er kun de båtene som vurderes til å være et båtvrak eller ha svært dårlig forfatning, eller som vurderes til eierløs (gjelder i de tilfeller der man ikke har kjennskap til eier av båten, og man heller ikke har tilstrekkelig lokal kunnskap eller forutsetninger til å vite hvem som er eier av båten). Dette vil med andre ord ikke gjelde båter som er i aktiv bruk og i god tilstand. Vi vil likevel kjenne til eierskap av båter i Stabbursdalen, så det oppfordres til å ta kontakt med forvaltningen.

Hvis nasjonalparkforvaltningen fatter et vedtak om fjerning av én båt, vil dette bety at det blir stilt et krav til båteier om at båten/båtvraket må fjernes ut av Stabbursdalen. Alternativet båteier da får er at man tar denne ut gjennom dette båtvrakprosjektet, eller at eier fjerner båten selv på eget initiativ og regning. Det vil bli vedtatt og satt en ramme/frist for når fjerningen skal være utført. Disse vedtak fattes etter verneforskriften og naturmangfoldloven. Forvaltningen ønsker derfor direkte dialog med de båteiere dette skulle gjelde.

Vi vil gjerne vite hvor din båt er plassert. Båter som ligger ubrukt over flere år vil kunne bli vurdert som eierløs. Ta derfor kontakt om du har spørsmål til prosjektet.

Samtlige grunneiere innenfor Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområde, som har eiendom langs Stabburselva eller Dilljajávri og omegn, mottar dette orienteringsbrevet. Kjenner dere noen som likevel ikke har fått dette brevet? Da har forvaltningen ikke funnet vedkommende i matrikkelen (pga. manglende kontaklinformasjon registrert). Derfor orienteres det også gjennom avisa, publiseres i sosiale medier og det legger ut informasjon på våre hjemmesider om dette prosjektet.

Regelverk

Verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark

Formålet med vernet av Stabbursdalen nasjonalpark er å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, jf. § 2 i verneforskriften. I dette inngår blant annet å bevare en del av verdens nordligste furuskog, variert vassdragsnatur og gáisáene med et karakteristisk preg, samt geologiske forekomster og kulturminner. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 punkt 1.1 (Landskapet)

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av nye bygninger, påbygging og ombygging av eksisterende bygninger, oppføring av andre varige eller midlertidige innretninger, gjerder og anlegg, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving, utfylling og henleggelse av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplantning, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende.

§ 3 punkt 7.1 (Forurensing og støy)

Forurensning og forsøpling er forbudt. All bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet er forbudt.

§ 3 punkt 7.2 (Forurensing og støy)

Avfall skal tas med ut av området.

Verneforskriften for Stabbursdalen landskapsvernråde

Formålet med vernet av Stabbursdalen landskapsvernområde er å sikre et egenartet og vakkert naturlandskap i tilknytning til Stabbursdalen nasjonalpark, samt å sikre et område med verdens nordligste furuskog. Betydelige kvartærgeologiske verneverdier bidrar til å gi område sitt særpreg. Ivaretagelsen av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne nyttes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Landskapsvernområdet og nasjonalparken skal bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange kulturminner.

§ 3 punkt 1.1 (landskapet)

Området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Med de unntak som følger av forskriften pkt 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som vegbygging, oppføring, påbygging og ombygging av bygninger eller anlegg, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper o.l. Camping med campingvogner, bobiler o.l. samt hensetting av slike er forbudt. Kulturminner skal beskyttes mot skade. Opplistingen er ikke uttømmende.

§ 3 punkt 5 (forurensning)

Forurensning og forsøpling er forbudt. Avfall skal tas med ut av området. All bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet er forbudt.

Naturmangfoldloven (nml.)

Av naturmangfoldloven § 7 framgår det at prinsippene i loven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. I nml. § 8 framgår det at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygges på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for å skade naturmangfoldet. Virkninger av et tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. nml. § 10. Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger et tiltak kan ha på naturmiljøet, skal føre-var-prinsippet legges til grunn, jf. nml. § 9, slik at vesentlig skade på naturmangfoldet unngås ved at det treffes en beslutning på et for dårlig kunnskapsgrunnlag. Etter § 11 er det tiltakshaver av det omsøkte tiltaket som skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. I tillegg skal det etter § 12 tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikker og

lokalisering av tiltaket som ut fra en samlet vurdering av den tidligere, nåværende og fremtidige bruken av naturmangfoldet gir det samfunnsmessige beste resultatet.

Naturmangfoldloven § 69. (retting og avbøtende tiltak)

Myndigheten etter loven kan pålegge den ansvarlige å rette eller stanse forhold som er i strid med loven eller vedtak med hjemmel i loven.

Den som ved å overtre loven eller vedtak med hjemmel i loven forårsaker fare for forringelse av naturmangfoldet, skal sette i verk tiltak for å forhindre at slik forringelse skjer. Har forringelsen allerede inntrådt, gjelder plikten hindring av ytterligere forringelse og – om mulig – gjenoppretting av den tidligere tilstand for mangfoldet ved oppsamling, rydding, fjerning, planering eller andre egnede tiltak. Tiltak som i seg selv kan medføre miljøforringelse av noen betydning, skal bare iverksettes etter samtykke av myndigheten etter loven eller pålegg etter første ledd.

Plikten til forebygging, utbedring og gjenoppretting gjelder ikke i den utstrekning det i lys av kostnadene og virkningene av tiltakene, miljøvirkningene av overtredelsen og overtrederens skyld og økonomiske stilling, ville være særlig urimelig.

Naturmangfoldloven § 71. (direkte gjennomføring)

Blir et pålegg som inneholder krav som nevnt i § 69 første ledd eller § 70 annet ledd ikke etterkommet av den ansvarlige, kan myndigheten etter loven sørge for iverksetting av tiltakene. Myndigheten etter loven kan også sørge for iverksetting av tiltakene dersom disse haster av hensyn til naturmangfoldet, eller det ikke kan påvises en ansvarlig. Utgifter til tiltak etter første ledd kan kreves dekket av den ansvarlige. Kravet er tvangsgrunnlag for utlegg.

Vurdering

Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområdet skal forvaltes etter føre var-prinsippet, og i et nasjonalt og internasjonalt helhetlig og langsiktig perspektiv.

Stabbursdalen nasjonalpark er leve- og yngleområde for en rekke trua og sårbare arter. Dyrelivet er freda mot unødvendig forstyrrelse av alle slag, jf. nml. §§ 9 og 10. Det kan oppstå tilfeller hvor også lovlig ferdsel kan være til skade for fugler, dyreliv, vegetasjon eller kulturminner. Ferdsel skal ikke være til hinder for en eventuell oppbygging eller reetablering av sårbare arter. I følge nml. § 5 skal artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt. Man må derfor ta vare på artenes økologiske funksjonsområder. I nasjonalparken skal man skjerme dyre- og plantelivet, tamrein og terrenget for negative forstyrrelser og skader. For at forbudet skal ha sin tilsiktede virkning er det viktig at dette håndheves restriktivt.

Verneformålet til nasjonalparken er å unngå uønsket aktivitet og trafikk inn i fjerntliggende og viktige vilt- og utmarksområder. Verneverdiene i nasjonalparken er ikke tilstrekkelig kartlagt og flere av registreringene er svært gamle. Det er gjort sporadiske registreringer av arter, hvor det gjenstår blant annet å utføre flere registreringer av insekter og sopp/lav.

Nasjonalparken har sårbare plantearter og det er blant annet registrert jerv og gaupe i nasjonalparken. Fuglelivet er heller ikke tilstrekkelig kartlagt, men det er sporadisk gjort flere registreringer av nær trua (NT) eller sårbare (VU) fuglearter, jf. nml. § 8. Dyrelivet er freda mot unødvendig forstyrrelse av alle slag. Det kan være at lovlig ferdsel og aktivitet kan være til skade for plante-, fugle- og dyrelivet slik at aktiviteten rammes av § 3 punkt 5.2 i forskriften.

I Stabbursdalen landskapsvernområde skal området skjermes mot inngrep og forstyrrelser som kan ødelegge eller forringe naturmiljøet og naturkvalitetene som vernet er ment å ivareta. I landskapsvernområdet er det landskapet og naturmiljøet som gir området verneverdi. Dette skal ivaretas og ikke forringes. I Stabbursdalen landskapsvernområdet er også verdens nordligste furuskog vernet.

Kunnskapsgrunnlaget i saken er hentet fra Naturbase (www.naturbase.no), forskningsrapporter, utkastet til forvaltningsplan og utførte kartlegginger og kartdata fra Stabbursdalen. Stabbursdalen har verdens nordligste furuskog, et rikt fugleliv og interessante kvartærgeologiske avsetninger, samt variert vassdagsnatur. De store fjellområdene i nasjonalparken er viktig for arter som er avhengige av store områder, deriblant jerv og gaupe. Landskapsvernområdet er også viktig område for flere rovfuglarter og blant annet de sårbare artene lappspurv og brushane. Furuskogen i Stabbursdalen utgjør med sin nordlige beliggenhet naturlig nok nordgrensa for flere typiske barskogsarter. Nasjonalparken utgjør også viktige beite-, brunst- og kalvingsområde for tamrein. Forvalter anser kravet til kunnskapsgrunnlaget i nml. § 8 til å være tilstrekkelig for behandling av saken. Føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor liten vekt.

Det skal vurderes om et tiltak eller en aktivitet kan utføres utenfor vernegrensene hvis et tiltak eller en aktivitet kan ha en negativ effekt på naturmiljøet, jf. nml. § 10. I dette tilfellet vil det være mulig å frakte bort uønskede båter som ikke er i bruk og som skader naturmangfoldet.

Naturmangfoldloven § 8 setter krav til at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på blant annet effekten av påvirkninger. Hensettelser av båter som blir til båtvrak/dårlig tilstand har negativ påvirkning på verneverdiene, hvor områdene er vernet for å ivareta det naturlige landskapsbildet og det biologiske mangfoldet, jf. nml. § 10. Den mengden med båter gir et negativt inntrykk av naturområdet og det estetiske landskapsbildet, samt at hver enkelt båt kan gi terrengskade over tid. Det forringer områdets kvalitet med tanke på naturmiljø og friluftsliv. Et annet aspekt ved båtene er at de fører til forurensning ved hensettelse over tid og dermed brudd på verneforskriften § 3 punkt 5 i landskapsvernområde, eller §§ 3 punkt 7.1 og 7.2 i nasjonalparken.

I nasjonalparken skal det kunne utøves tradisjonelt friluftsliv, men hvor stor den samla belastningen kan være og hvor mye aktivitet nasjonalparken eller landskapsvernområdet tåler må til enhver tid vurderes, jf. nml. §§ 9 og 10. I nasjonalparken vil det også kunne være aktuelt å regulere organisert ferdsel ved å sette rammer for tidspunkt hvor det ikke bør utøves organisert turistaktivitet. Forvalter vurderer omfanget av denne båtbruken er skadelig for naturmiljøet og bør begrenses gjennom opprydding og informasjon til brukerne av verneområdet, jf. nml. § 10. Føre-var prinsippet anses derfor ikke som relevant i dette tilfellet, jf. nml. 9.

Naturmangfoldloven § 11 er relevant for saken i de tilfeller verneforvaltningen vurderer en båt til et vrak/i dårlig tilstand, og eier ikke ønsker å ta ut båtvraket/båt i dårlig tilstand. Dette etter at de har fått tilbud å enten få det utført gjennom båtvrakprosjektet, eller på eget initiativ. Hensettelser av mange båter over svært lang tid i verneområdene vil skade verneverdiene. Nml. § 11 om at kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver vurderes derfor som relevant for saken om en kjent eier ikke vil samarbeide med forvaltningen.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre vil altså tilby kjente eiere av båter eller båtvrak muligheten til å få fraktet båtvrak eller båter som er i dårlig tilstand ut av verneområdet gratis. Dette blir finansiert av Handelens Miljøfond. Den praktiske gjennomføringen utføres av Stabbursdalen grunneierforening, på vegne av nasjonalparkstyret. Om en eier ikke ønsker å benytte seg av tilbudet om å få fjernet sitt vrak/båt i dårlig tilstand, vil vedkommende bli pålagt å gjennomføre rettingen/fjerningen på eget initiativ og kostnad innen vedtatt frist.

Eierløse båter defineres som båter hvor eier ikke har gjort seg til kjenne og forvaltningen ikke har hatt noen forutsetninger for å spore opp en eier. Det henvises til tiltakene forvaltningen har gjort for å nå alle eiere av båter/båtvrak i verneområdene. Om matrikkelen mangler tilstrekkelig med opplysninger, har ikke verneforvaltningen mulighet å sende ut orienteringsskriv direkte til hjemmelshavere av grunn og hytte. Derfor benyttes aviser, nettsider og sosiale medier, samt forhåndsvarsel lapp direkte på båt/båtvrak i tillegg.

Det vurderes derfor at hensettelsen av båter over tid, som er i dårlig tilstand/båtvrak eller er eierløse, er i strid med verneformålet og er i konflikt med de miljørettslige prinsippene i nml. §§ 8-12.

Vurdering av oppfølging av overtredelsen fra forvaltningsmyndigheten

Det er vurdert at det er blitt nødvendig med en reaksjon i saken siden flere båter har blitt stående i landskapsvernområdet og nasjonalparken over urimelig lang tid, uten at de er eller har vært i bruk.

Ved ulovlige hensettelser er det i henhold til naturmangfoldloven (nml.) § 69 forventet at det gjennomføres retting av ulovligheten, som i dette tilfellet primært innebærer fjerning av eierløse båter og båtvrak/båter i dårlig tilstand og forsøpling rundt disse.

Krav om stans, retting og tvangsmulkt etter naturmangfoldloven kapittel IX kan og bør brukes om eier ikke vil rydde opp et båtvrak/båt i særlig dårlig tilstand. Varsel og vedtak om dette kan benyttes. Krav om stans, retting og tvangsmulkt er ikke ansett som straffereaksjoner, men som virkemidler man benytter til å få ansvarlige til å gjennomføre kravene som blir påkrevet i saken. Forvalter anbefaler ikke bruk av straffereaksjon i denne saken, da dette skal være et positivt oppryddingsprosjekt som kan gi positive ringvirkninger i forhold til holdninger om båtbruk i Stabbursdalen. Det er altså ikke aktuelt med bruk av overtredelsesgebyr (nml. § 74.) eller straff gjennom politianmeldelse (nml. § 75) på nåværende tidspunkt. Båter som vurderes at skal fjernes kan utføres gjennom båtvrakprosjektet.

I noen tilfeller kan forvaltningen utføre direkte gjennomføring (jf. nml. § 71) og gjennomføre rettingen på vegne av ansvarshaver for å ivareta verneformålet. I henhold til nml. § 71 kan myndigheten etter loven sørge for iverksetting av tiltakene dersom disse haster av hensyn til naturmangfoldet, eller det ikke kan påvises en ansvarlig. Dette gjøres normalt i de tilfeller forvaltningen ikke finnes andre løsninger, eller som i dette tilfellet en bedre og mer effektiv løsning. Normalen er at ansvarlige skal utføre rettingen selv. Om nasjonalparkstyret går til det steget og får båtvrak/båter i dårlig tilstand eller eierløse båter fjernet, vil ansvarlige eier normalt kunne bli stilt økonomisk ansvarlig for gjennomføring av fjerningen av båtene. De kan i dette tilfellet velge å takke ja til tilbudet gjennom dette båtvrakprosjektet.

Hvis pålegget om retting ikke blir etterkommet av ansvarshavende, vil nasjonalparkstyret etter naturmangfoldloven § 71 selv sørge for iverksetting av tiltakene.

Forvaltningsmyndigheten skal forvarsle ansvarshavende om styrets mulighet for direkte gjennomføring og økonomiske konsekvenser av dette. Om eier ikke ønsker å fjerne sin båt, og forvaltningen anser båten som et båtvrak eller i svært dårlig tilstand, vil forvaltningen opplyse eier av båtvrak/båt i dårlig tilstand om at den likevel vil bli fjernet av forvaltningen. Alternativt må vedkommende selv sørge for å få båtvraket fjernet på egen bekostning innen vedtatt frist.

Ved pålegg av retting er det viktig at pålegget blir overholdt. Som virkemiddel for å få ansvarlige til å gjennomføre rettingen kan tvangsmulkt benyttes, jf. nml. § 73. Det vurderes at det ikke er nødvendig å benytte seg av tvangsmulkt i dette tiltaket.

Når forvaltningsorganet blir kjent med at det foreligger en overtredelse som det er aktuelt å følge opp med overtredelsesgebyr eller politianmeldelse, må vedkommende overtreder gjøres oppmerksom på at vedkommende ikke har plikt til å uttale seg, se forvaltningsloven § 48. Denne regelen springer ut av vernet mot selvinkriminering som gir beskyttelse mot å tvinges til å bidra til egen straffeforfølgning gjennom en forklaring eller annen bevisføring som medfører erkjennelse av skyld, og er en del av kravet om rettferdig rettergang i Den europeiske menneskerettighetskonvensjon artikkel 6 nr. 1. Det vurderes ikke som aktuelt med overtredelsesgebyr eller anmeldelser i denne saken.

Om forvaltningslovens §§ 16 og 17:

Forvaltningslovens § 16 (forhåndsvarsling) - Part som ikke allerede ved søknad eller på annen måte har uttalt seg i saken, skal varsles før vedtak treffes og gis mulighet til å uttale seg innen en nærmere angitt frist. Det følger av forvaltningsloven § 17 at parten skal ha adgang til å uttale seg, og regelen om forhåndsvarsling har som formål at parten nettopp skal få anledning til å uttale seg før det fattes vedtak. Forhåndsvarslet skal gjøre greie for hva saken gjelder og ellers inneholde det som anses påkrevd for at parten på forsvarlig måte kan vareta sine interesser. I regelen gis forhåndsvarsel skriftlig, eller gjennom de kanaler og teknikker som er tilgjengelig for å finne en eier. Tar en sak en ny vending, som en part ikke har kunnet forutse, er det rimelig å henvende seg for ny uttalelse. På bakgrunn av formålet i forvaltningsloven § 16, sett i sammenheng med forvaltningens utredningsplikt i forvaltningsloven § 17, må partene få en reell mulighet til å rette opp feil i saksgrunnlaget slik at saken oppnår et riktig resultat. Hvor strengt denne retten bør bedømmes avhenger av sakens viktighet og hvilke interesser som står mot hverandre. Det henvises til tiltakene nasjonalparkstyret har gjort for å nå eiere av ukjente båter/båtvrak/båt i dårlig tilstand.